

Skript avseende trygghet i relation till mentala representationer av anknytning och omvårdnad

EXAMENSARBETE

Höst 2007

*Institutionen för Beteendevetenskap
Psykologi*

Författare

Björn Torshall
Caroline Gustafsson

Handledare

Elia Psouni

Skript avseende trygghet i relation till mentala representationer av anknytning och omvårdnad

Björn Torshall och Caroline Gustafsson

Abstrakt

Inom den anknytningsteoretiska forskningen har individers interna arbetsmodeller avseende anknytning i tidigare studier undersökts via mer medvetna metoder, såsom *Adult Attachment Interview* (AAI; George, Kaplan & Main 1984/1996). I ett försök att nå mer implicita och automatiska representationer utav anknytning och även omvårdnad rekryterades 78 deltagare i syfte att undersöka hur olika individers skript för trygghet i detta sammanhang ser ut i jämförelse med deras interna arbetsmodeller för anknytning och omvårdnad. Två mätinstrument i form utav ett experimentellt reaktionstidstest utvecklat för undersökningen samt en berättelsekompletteringsuppgift (*Story Completion Task*; Waters & Waters, 2006) användes. En rad jämförelser mätinstrumenten emellan visade på ett svagt negativt samband mellan de två mätmetoderna, vilket föreslogs förklaras utifrån en påverkan från en majoritet otrygga individer med upprepade avvisande anknytningserfarenheter som tenderade att idealisera sina anknytningsrelationer. Denna idealisering antogs resultera i en försiktighet gentemot anknytningsladdade stimuli.

Nyckelord: Anknytning, Omvårdnad, Interna arbetsmodeller, Mentala representationer, Story Completion Task, Reaction Time-test

Introduktion

I denna studie har vi valt att titta på individers mentala representationer och studera om det finns något samband mellan en individs mentala representation av anknytning till sina föräldrar och andra vuxna och av omvårdnad till det egna barnet. Vi kommer att fokusera på individens mer automatiska och implicita tankesätt av anknytning och omvårdnad för att på så sätt komma åt de mentala representationerna.

Omvårdnadssystemet och anknytningssystemet

Bowlbys (1969) tankar om omvårdnadssystemet har en etologisk grund med två viktiga aspekter. För det första är vissa nödvändiga beteenden hos människan uttryck av oberoende medfödda motivationssystem som relateras till människans anpassning, överlevnad och behov att reproducera sig. Exempelvis har nyfödda barn en medfödd instinkt att söka omvårdnad och äldre individer en instinkt att ge omvårdnad. En andra viktig aspekt är att de individuella skillnaderna i människors beteende är ett resultat av att olika individer har haft olika erfarenheter i livet (Bowlby, 1969). Den evolutionära funktionen av anknytning och omvårdnad går ut på att skydda barnet genom att söka och bibehålla en närhet mellan barnet och anknytningsfiguren. Barnets anknytningssystem är uppbyggt till att söka skydd från anknytningsfiguren (Bowlby, 1969) medan anknytningsfigurens omvårdnadssystem är uppbyggt till att kunna ge

barnet skydd (George & Solomon, 1999). Detta omvårdnadssystem börjar utvecklas under individens barndom som isolerade, omogna och icke-fungerande varianter av omvårdnadsbeteende och börjar inta en mer funktionell form när individen kommer in i tonåren (George & Solomon, 1999). När en förälder får ett barn så spelar barnet en viktig roll då barnet genom sin sårbarhet och sina specifika signaler påverkar hur omvårdnadssystemet hos anknytningsfiguren kommer att se ut (George & Solomon, 1999).

Spädbarn har vidare en medfödd motivation att utforska sin omgivning och bemästra saker. Spädbarn är duktiga på att använda en eller flera anknytningsfigurer som sin trygga bas utifrån vilka spädbarnet kan utforska sin omgivning (Waters & Waters, 2006) och återvända till för tröst vid hotande situationer (Feeney, 1999). Enligt Bowlby (refererad till i Waters & Waters, 2006) så innebär en tillförlitlig och effektiv trygg bas att individen generaliserar en förväntan att anknytningsfigurer kommer att finnas där för individen och ha kapacitet att hjälpa och stötta honom när det behövs.

Mentala representationer och interna arbetsmodeller

En individs mentala representationer av anknytning har sin grund i de interna arbetsmodellerna (IAM) om anknytning som skapas hos unga individer utifrån de upplevda interaktionsmönster de har erfarit med sin eller sina huvudsakliga anknytningsfigurer. Dessa IAM används för att reglera, tolka och förutsäga anknytningsfigurens/anknytningsfigurernas och individens egna anknytningsrelaterade tankar, känslor och beteenden (Bretherton & Munholland, 1999). Vidare så menar Bowlby (refererad till i Bretherton, 2005) att ett barn som är medvetet om att det har en eller flera lyhörda och tillgängliga anknytningsfigurer bakom sig möter sin omvärld med ett självförtroende samt söker stöd när det stöter på något det behöver hjälp med. Ett otrött barn som inte känner denna trygghet till någon anknytningsfigur ser istället på omvärlden som opålitlig och oförutsägbar och försöker istället fly den eller slåss mot den (Bretherton, 2005). Hur barnets representationer av anknytningsfigurerna ser ut generaliseras sedan med tiden så att det använder sig av dessa när det tänker, känner och uppvisar ett visst beteende i relationer med andra människor (Crowell & Waters, 2005).

IAM har en viss motståndskraft till förändringar (Bretherton & Munholland, 1999) och är ofta stabila över tid. I en aktuell longitudinell studie på lågriskfamiljer undersökte man anknytningsstilens stabilitet mellan spädbarnstiden till sex års ålder och resultatet visade på en generell kontinuitet (Gloger-Tippelt, Gomille, Koenig, & Vetter, 2002). Dock visade en annan studie som fokuserat på högriskfamiljer där barnens anknytningsstil varit betydligt mindre stabil, ingen evidens för någon generell kontinuitet beträffande anknytningsstil (Weinfield, Whaley, & Egeland, 2004). Anknytningsstilen bör kanske istället ses som ett anpassningsbart läge som är känsligt för miljöförändringar (Weinfield, Whaley, & Egeland, 2004). Även Bowlby (1973) har resonerat att de IAM kan förändras av nya erfarenheter och situationer i livet men att dessa lagras, tolkas och skapas av människan genom de redan existerande IAM. Men samtidigt som dessa förändringar kan ske livet ut så blir de IAM mer motståndskraftiga och förändringar av dem allt svårare desto fler år man levtt (Sroufe, 2005). Studier där vuxna människors anknytningsstil har testats och jämförts 21 respektive 48 månader senare har visat att anknytningsstilen är relativt stabil hos vuxna (Vaughn, Verissimo, Coppola, Bost, Shin & McBride, 2006).

Vuxna människors IAM har gradvis byggts upp under hela livet. Beroende på vilka sorts erfarenheter individen har haft påverkas dennes uppfattningar av och beteende i senare relationer (Feeney, 1999). En vuxen individ med en trygg anknytning som stöter på problem hanterar problemen på ett relativt konstruktivt sätt genom att känna sig vid smärtan och vända sig till andra människor för stöd. Individer med undvikande anknytningsstil använder oftare en strategi där de försöker att inte känna sig vid smärtan och hindra att uttrycka de negativa känslorna, detta då de lärt sig att bara lita på sig själv för att minska konflikten med avvisande och okänsliga anknytningsfigurer. En ambivalent individ visar istället en överdriven medvetenhet och uttrycker mer negativa känslor, detta då de har lärt sig en strategi för att upprätthålla uppmärksamheten från inkonsekventa anknytningsfigurer (Feeney, 1999).

Sambandet mellan anknytningsstil och omvårdningsstil

Föräldrar som själv har en trygg anknytningsstil ger ofta själv en omvårdnad som resulterar i att barnet får en trygg anknytning till föräldern. Det finns studier som visar på en viss överensstämmelse mellan mammans anknytningsstil och barnets anknytningsstil till henne (e.g. Bretherton & Munholland, 1999; Gloger-Tippelt, et al., 2002; George & Solomon, 1999).

Bell och Richard (2000) menar att forskare inom anknytning har antagit att det i de anknytningsrelaterade IAM som föräldern har börjat skapa som liten finns det lagrat hur den förälderns föräldrar hanterade omvårdnaden. Dessa lagrade beteenden skickar den nyblivna föräldern över från sina anknytningsrelaterade arbetsmodeller till sina omvårdnadsrelaterade arbetsmodeller och använder sig automatiskt av dem vid omvårdnaden av sitt barn. Detta menar dock Bell och Richard (2000) är en förenklad syn på hur föräldern skapar dessa arbetsmodeller för omvårdnad. Även då detta är en stor och viktig del av ursprunget till de omvårdnadsrelaterade arbetsmodellerna så finns det ytterligare aspekter som påverkar omvårdnaden (George & Solomon, 1999), exempelvis förälderns grad av känslomässig motivation, empati, ansvarskänsla och förändrad kunskapsnivå (Bell & Richard, 2000). Dessa kan även variera hos en vuxen i olika situationer i livet.

Ainsworths tidiga studier visade ett starkt förhållande mellan barnets anknytningsstil och mammans känslighet och tillgänglighet för spädbarnets signaler och kommunikation (Hesse, 1999). En trygg anknytning inträffar där en anknytningsfigur visar värme och engagemang till sitt barn och som är känslig och tillgänglig när barnet är bekymrat (Bretherton, 2005; Belsky, 1999). Ett barn med trygg anknytning får utav sin anknytningsfigur tydliga signaler, både verbalt och ickeverbalt, att det förtjänar anknytningsfigurens uppmärksamhet samtidigt som det får lagom mycket uppmärksamhet vid passande tillfällen från anknytningsfiguren (Bretherton & Munholland, 1999; Belsky, 1999). En mamma som uppvisar en trygg omvårdningsstil är empatisk, kognitivt och känslomässigt intresserad av barnets behov, samtidigt som hon känner ett ansvar över barnets välbefinnande (Bell & Richard, 2000). På samma gång är mammor med trygg anknytningsstil mer empatiska och bättre på att relatera negativa uttryck hos deras barn till sig själv (Hesse, 1999). Mödrar med en undvikande anknytningsstil visar istället minst intresse för spädbarnets sinnestämning och minst tillgänglighet medan de med en upptagen anknytningsstil oftare visar sin tillgänglighet vid olämpliga situationer (Hesse, 1999). Skillnaderna mellan anknytningsstilarna kan också ses som olika strategier att hantera information. Individer med en undvikande

anknytningsstil använder en strategi där individen försöker att undvika det som kan framkalla ett emotionellt känslosvall medan de med en upptagen anknytningsstil istället har en strategi som lägger en överdriven fokusering på emotionell och interpersonell information (Maier, Bernier, Pekrun, Zimmermann, Strasser, & Grossmann, 2005).

Anknytningsrepresentationernas olika nivåer

Bowlby (1973) menar, som tidigare diskuterats, att en individs IAM om anknytning består av representationer av anknytningsfigurens tillgänglighet, huruvida individen anser sig förtjäna anknytningsfigurens tillgivenhet och representationer av andra människor i individens omgivning. Då dessa representationer är nära sammankopplade blir resultatet att om den ena representationen aktiveras så aktiveras även de andra representationerna. Detta innebär att om en individs representation av en specifik anknytningsfigur aktiveras så aktiveras, omedvetet och på väldigt kort tid, även denna individs representation huruvida dennes anknytningsfigur har varit t.ex. tillgänglig (Maier, Bernier, Pekrun, Zimmermann, Grossmann, 2004). Detta kan innebära att om individen primas (manipuleras) med en subliminal mening som aktiverar dennes automatiska IAM för anknytning och sedan behöver reagera till en positiv eller negativ egenskap, kommer deras reaktionstid att variera: Om deras IAM av anknytningsfiguren aktiverar en representation av ”tillgänglighet” kommer de att reagera snabbt till egenskapen ”tillgänglig”. Om deras IAM av anknytningsfiguren aktiverar en representation av ”otillgänglighet” förväntas deras reaktionstid till egenskapen ”tillgänglig” bli längre, eftersom de förmodligen behöver på ett medvetet plan fundera över anknytningsfigurens tillgänglighet. Denna hypotes kommer att ligga till grund för en av de metoder som används i denna undersökning.

För att nå dessa automatiska och mer omedvetna representationer studerar vi även en nivå i de IAM för anknytning och omvårdnad där vi tittar på huruvida individen har ett ”trygg-bas” skript/”manus” som är komplett, befäst och lättåtkomligt vid anknytningsrespektive omvårdnadsrelevanta händelser (Fivush, 2006; Waters & Waters, 2006). Ett ”trygg-bas” skript anger det tillfälliga orsakssammanhanget av en individs beteende och förväntningar som visar sig i en bekant situation och utifrån dessa skript tolkar och förutser individen relevanta situationer och händelser (Fivush, 2006). Det ”trygga-bas” konceptet och anknytningsrelaterade arbetsmodeller är av stor vikt i Bowlbys anknytningsteoretiska diskussioner (Waters & Waters, 2006). Beroende på hur en individs historia av interaktionen med den primära anknytningsfiguren sett ut, har individen format en minnesrepresentation i form av skript som ligger till grund för individens förväntningar, vilka organiserar individens beteende. Dessa skript utgör även en viktig roll i rekonstruktionsprocessen då vi återkallar tidigare lagrade erfarenheter. På samma sätt genererar en ”trygg-bas” support ett ”trygg-bas” skript hos individen (Waters & Waters, 2006). Om individen under sin tidiga anknytningsetablering med sin primära anknytningsfigur erfarit en kongruent och konsistent ”trygg-bas” support, kommer ett komplett ”trygg-bas” skript att formas som individen lättillgängligt kan använda sig utav i aktuella situationer. Har däremot individen erfarit ett osammanhängande och icke-konsistent ”trygg-bas” stöd formas det ett mindre bra sammansatt och mer otillgängligt skript. När dessa skript väl etablerats ligger de till grund för hur individen senare i livet organiserar anknytningsrelaterat material då dessa skript stimuleras (Waters & Waters, 2006). Med andra ord aktiveras ett skript när individen stöter på händelser och mål som är relevanta för detta skript. När detta skript väl är aktiverat så svarar/handlar individen enligt sitt skript och förväntar sig även att anknytningsfigurer svarar enligt detta skript (Waters & Waters, 2006).

I denna studie har det använts en berättelsekompletteringsuppgift (*Story Completion Task*) för att komma åt dessa skript. Teorin bakom detta mätinstrument är att en individs berättelser ser annorlunda ut beroende på om de har tillgängliga och sammanhängande ”trygg-bas” skript. Därför är det möjligt att, genom att titta på en individs berättelser, bedöma tillgängligheten och kvalitén i deras ”trygg-bas” skript och därmed uttrycka sig om deras IAM om anknytning (Fivush, 2006). Hur omfattande en berättelse är, huruvida den speglar förståelse för och förmåga att positivt hantera alla personers känslor i en hotfull situation, är några sätt att utvärdera de IAM för anknytning respektive omvårdnad. Waters och Waters (2006) menar att denna metod för att bedöma trygghet eller brist på trygghet hos en person har en hög korrelation med personens klassificering baserat på *Adult Attachment Interview* som länge setts som en tillförlitlig metod för att bedöma en vuxen individs anknytning. Med AAI studeras en individs generella anknytningsstil, hur människor processerar, organiserar och återhämtar anknytningsrelevant information (Hesse, 1999).

Syfte & Frågeställning

Vi tror att individers reaktionstid till anknytningsrelaterade stimuli, när de IAM för anknytnings respektive omvårdnad är aktiverade, är ett sätt att studera en mer automatisk nivå av de IAM för anknytning och omvårdnad. Experimentets syfte är att implicit påverka individen för att kunna utläsa individens mindre medvetna och mer automatiska anknytnings- samt omvårdnadsrepresentationer genom två mätinstrumenten i form utav *Reaction Time Test* och *Story Completion Task*.

Genom att testa individer enligt *Story Completion Task* så tror vi oss kunna gradera individer med hänsyn till trygghet beträffande (1) dels deras anknytningsinställning i relation till andra vuxna, och (2) dels deras omvårdnadsinställning i relation till sina barn. Även genom *Reaction Time Test* tror vi oss kunna mäta (3) individens omvårdnadsstil gentemot det egna barnet men också (4) individers anknytningsstil gentemot de egna föräldrarna. Vi förväntar oss att kunna hitta ett positivt samband mellan individers anknytningsinställning och omvårdnadsinställning inom varje mått (anknytningsinställning i relation till andra vuxna och omvårdnadsinställning i relation till det egna barnet mätt med *Story Completion Task*, samt anknytningsinställning i relation till de egna föräldrarna och omvårdnadsinställning i relation till det egna barnet mätt med *Reaction Time Test*). Detta samband tror vi oss hitta då föräldern, i enlighet med föräldrarnas IAM, tenderar att utveckla en omvårdnadsstil som är i likhet med den som individen själv fick som barn, dessa IAM har även visat på ett stort inflytande på den vuxna individens senare relationer. Vi förväntar oss även kunna hitta ett positivt samband mellan trygghet i individuella IAM (poäng i *Story Completion Task*) och reaktionstid i *Reaction Time Test*, då en individ som får höga poäng på sina berättelser i *Story Completion Task* antas uppvisa längre reaktionstider till negativa stimuli i *Reaction Time Test* jämfört med positiva stimuli, eftersom de positiva stimuli antas överensstämma med individens implicita representationer medan de negativa inte antas göra det.

Metod

Deltagare

I denna studie deltog 78 deltagare, 48 kvinnor och 30 män. Kvinnornas medelålder var 33 år (åldersspridning 22 – 48 år, SD = 5.02 år) och männens 35.4 år (åldersspridning mellan 23 – 48 år, SD = 5.55 år). De kvinnliga försöksdeltagarnas utbildningsnivå varierade mellan 8.5 och 19 år (M = 13.82 år, SD = 1.89 år) liksom de manliga försöksdeltagarnas utbildningsnivå varierade mellan 12 och 19 år (M = 13.87 år, SD = 2.05 år). Nästan alla deltagare var sammanboende eller gifta (90 %) och de flesta arbetade på heltid (73 %). Kriterier för deltagande var att man var förälder till barn mellan 1-12 år, där äldsta barnet ej fick vara äldre än 12 år. Denna begränsning gjordes eftersom anknytningsrelationer föräldrar och barn emellan förändras drastiskt under adolescensen vilket eventuellt kunde förvirra studiens fokus.

Material

Två mätinstrument användes för att undersöka hur individers mer automatiserade tankar om trygghet är relaterade till deras anknytnings- och omvårdnadsrepresentationer. Det första var ett reaktionstidstest (*Reaction Time Test*), utvecklat för denna studie. Deltagare skapade dessutom anknytningsrelaterade samt omvårdnadsrelaterade berättelser utifrån ett antal ledord (*Story Completion Task*).

Reaction Time Test

Ett experiment baserat på reaktionstid och bestående av två delar, konstruerades för denna studie. Försöksdeltagarna blev primade med två huvudkategorier av ord, som sedan följdes utav ett positivt eller negativt ord. Den första kategorin ord bestod av s.k. Probe-words, vilka i testningen var ett utav följande ”Jag som” och ”Min/Mitt”. Dessa ord uppvisades i 100 millisekunder, och följdes sedan av ett primingord bestående utav antingen ordet ”Mamma”, ”Pappa”, ”Barn” eller ”Pilot” (kontroll) som visades i 100 millisekunder, för att därefter följas av ett anknytningsrelaterat stimuli, antingen negativt (5 stimuli, t.ex. *okänslig, oengagerad*) eller positivt (5 stimuli, t.ex. *stödjande, empatisk*). Dessa totalt 10 ord valdes då de starkast ansågs relatera till individuella anknytnings- samt omvårdnadsrepresentationer, eftersom de specifikt uttrycker grundläggande egenskaper såsom lyhördhet, intresse, kärleksfullhet och tillgänglighet eller brist på dem. Exempelvis kunde deltagaren se ett prime ”Jag som barn” följt utav ordet ”Omtänksam”. Detta upplägg gav upphov till 70 kombinationer som sedan replikerades för att öka reliabiliteten, detta gav oss totalt 140 kombinationer som presenterades i slumpmässig ordning, varierande för varje deltagare. Av dessa var 40 stycken omvårdnadsrelaterade (”Jag som mamma/pappa” och ”Mitt barn” följt utav vardera fem positiva samt fem negativa ord), 60 stycken anknytningsrelaterade (”Jag som barn”, ”Min mamma” samt ”Min pappa” följt utav vardera fem negativa samt fem positiva ord) samt 40 stycken neutrala påståenden (”Min pilot”, ”Jag som pilot”) följt utav vardera fem negativa samt fem positiva ord. En experimentversion konstruerades för kvinnor (innehållandes ”Jag som mamma”) och en version för män (innehållandes ”Jag som pappa”).

I experimentets första del, namngivningsdelen, instruerades deltagarna att högt läsa ordet som stod på skärmen (det anknytningsrelaterade stimulus). Samtidigt som försöksdeltagarna uttalade ordet instruerades de i att synkronisera talet med ett

knapptryck på datorn som gav ifrån sig en kort signal. Försöksledaren, med hjälp av ett schema, noterade huruvida försöksdeltagaren namngav ordet på skärmen samtidigt, innan eller efter att knapptryckningen (signalen) hade skett. Avsikten med denna kontroll var vid den senare databearbetningen kunna se om någon försöksdeltagares data var missvisande samt vilken ordkombination det var, för att på så sätt exkludera denna ordkombination för att inte få fram någon missvisande data. Som tidigare förklarat bestod denna del av 70 ordkombinationer i 2 replikationer (totalt 140 kombinationer). Experimentets andra del, bedömningsdelen, byggde på en bedömningsuppgift där deltagarna skulle värdera de anknytningsrelaterade stimuli som positiva eller negativa, genom att trycka på särskilda tangenter på tangentbordet. Responsen (positivt/negativt) som försöksdeltagaren gav ifrån sig samt reaktionstiden uppmättes av datorn. Samma 70 ordkombinationer i 2 replikationer (totalt 140 kombinationer) användes.

I de båda delarna (namngivnings- respektive bedömningsdelen) av experimentet var syftet att jämföra försöksdeltagarnas reaktionstider (mätt i millisekunder) mellan positiva och negativa stimuliord efter samma primepåstående, eftersom reaktionstid till de stimuliord (positiva eller negativa) som överensstämmer med den implicita representationen föreslås vara kortare än icke-överensstämmande.

Story Completion Task

Deltagare fick i uppgift att skapa berättelser baserat på stimulusord enligt "*The Prompt Word Outline Method*" (Waters 1981; Waters & Hou, 1987). Testet översattes (med backtranslation) och bearbetades för svenska av Psouni och Bengtsson (manuskript). Deltagarna skapade historier under totalt sex titlar. Fyra utav dem var anknytnings- samt omvårdnadsrelaterade, innehållandes "trygg-bas" (*Secure Base Script*) interaktioner, två vuxen – barn interaktioner (*Bebisens Morgon, Hos Doktorn*) samt två vuxen – vuxen interaktioner (*Saras Olycka, Frida och Jannes Campingtur*). De resterande två titlarna bestod utav en icke-anknytningsrelaterad uppsättning av ord vilka på så sätt utgjorde ett neutralt underlag (*Shopping, Promenad i Parken*). Under varje titel presenterades 12 ord givna i tre kolumner, valda för att utgöra en ram kring en berättelse. De första orden i varje titel gav information om en handling samt aktörer inblandade (bestående utav förälder - barn eller vuxen - vuxen aktörer), för att sedan följas utav någon form utav aktivitet (en interaktion av något slag aktörerna emellan) för att sedan avslutas med ord som föreslår ett visst avslut. I de fyra anknytnings- samt omvårdnadsrelaterade titlarna fann man i orden även en kris av något slag för att aktivera ett "trygg-bas" skript. Orden utgjorde en möjlighet för skapandet utav flera olika typer utav berättelser, och flera olika berättelser med ett "trygg-bas" innehåll. För att förhindra ordningseffekter användes en fullständig motbalansering av titelordningen.

De fyra anknytnings- samt omvårdnadsrelaterade berättelserna (*Bebisens Morgon, Hos Doktorn, Saras Olycka* samt *Frida och Jannes Campingtur*) kodades enligt en 7-poängs skala (Waters & Rodrigues, 2008). En berättelse klassificerad som "7" karakteriseras av ett rikt samspel aktörerna emellan, en stor lyhördhet för den andre aktörens psykologiska tillstånd, en responsivitet till det aktuella tillståndet samt en hög grad av elaborering. Av stor vikt är även lösningen av den stress eller den kris i berättelsen samt återgången till det normala igen. En berättelse med omdömet "1" uppvisar istället stora brister då "trygg bas" skriptet inte går att utläsa i berättelsen, och som i en del fall ersatts av mer underliga former av skriptet. Material med udda innehåll samt där berättelsen berättas helt utifrån en persons perspektiv utan någon hänsyn till den andra

aktören, tilldelas också låga poäng. Helhetspoängen för alla fyra berättelser för varje försöksdeltagare ges utifrån deltagarens ”trygg-bas” förmåga som den speglas i sina berättelser, att välja och implementera strategier för att återgå till det normala och minska emotionell stress, att undvika stress genom att underlätta övergången till andra aktiviteter, fokusera på mer positiva aspekter för att på så sätt minska negativa emotioner samt tillgången till en interpersonell fokus där en känslighet och en medvetenhet om den andre aktörens emotionella tillstånd uppvisas. Hur interaktionen ter sig inkluderande responsivitet, modifiering utav det egna beteendet samt en förmåga till att ”ge och ta” där ett emotionellt uttryck leder till en emotionell respons hos den andre, är även andra aspekter bedömningen baseras på (Waters & Rodrigues, 2008). Utefter poängsättningen på en individs berättelse går det att tolka hur komplett, befäst och lättåtkomligt en individs ”trygg bas” skript är och enligt Waters och Waters (2006) ska de berättelser med en poäng över ”4” kunna klassificeras som trygga och de under ”4” poäng som otrygga. Dock går det ej att särskilja olika typer utav otrygg anknytning.

Allt material från *Story Completion Task* kodades upp av två erfarna kodare. Sammantaget blev medelvärdet på interbedömarreliabilitet mellan de två kodarnas bedömningar hög (kappa = .73) på de fyra berättelserna (*Bebisen morgon*, kappa = .73, *Hos doktorn*, kappa = .64, *Frida och Jannes campingtur*, kappa = .66, *Saras olycka*, kappa = .88). Dessutom kodades ca 25 % av berättelserna upp av ytterligare två kodare och även mellan dessa resultat och i relation till de två huvudkodarnas fanns det en hög interbedömarreliabilitet (kappa = .75)..

Försöksdeltagarna ombads även att lämna information om sig själv gällande deras ålder, antal år lagda på utbildning, arbetssituation, civilstånd, antal barn samt ålder på det äldsta barnet. Resultatet på dessa data kan ses i Tabell 1.

Tabell 1
Fördelning mellan försöksdeltagare (N = 78)

Variabler	M	Minimum	Maximum	SD
Ålder	33.95	22	48	5.32
År lagda på utbildning	13.84	8.5	19	1.94
Antal barn	1.72	1	3	0.62
Ålder på äldsta barnet	4.73	1	12	2.83

Procedur

Rekryteringen har till stor del skett på offentliga platser som har bestått utav dagis, förskolor och arbetsplatser. Vi har även till viss del använt oss av bekvämlighetsurval då en del försöksdeltagare har varit bekanta samt i sin tur bekanta till dem. Våra försöksdeltagare fick vid rekryteringen reda på att vår undersökning fokuserade på att se hur föräldrar upplever sitt föräldraskap och att de skulle få genomföra två mindre test, ett datoriserat test (*Reaction Time Test*) samt en berättelsekomplettingsuppgift (*Story Completion Task*). Försöksdeltagarna testades antingen hemma hos dem, på deras arbetsplats eller på högskolan, beroende på vad som passade dem bäst. Båda testen tog tillsammans cirka 30 minuter att utföra per försöksdeltagare.

När vi träffade försöksdeltagarna fick de börja med att utföra de två datoriserade testen på en bärbar dator. Dessa var självinstruerade där försöksdeltagaren fick klara instruktioner på skärmen om hur testet skulle utföras. Försöksdeltagaren hade även möjlighet att ställa frågor till försöksledaren om det fanns några oklarheter efter att denne hade läst instruktionen. Försöksdeltagaren informerades även om att det var av stor vikt att denne, i det första datoriserade testet, skulle namnge ordet samtidigt som knapptryckningen skedde. De sex första ordkombinationerna i undersökningen fungerade som ett test för att försöksledaren skulle se så att försöksdeltagarna gjorde rätt. Om så inte var fallet gav försöksledaren vidare instruktioner som korrigerade detta. Dessa sex ordkombinationer räknades bort från den övriga datan innan databearbetningen utfördes. Innan den andra delen av experimentet började fick försöksdeltagarna, enligt de instruktioner de fick, hålla vänster pekfinger på bokstaven "e" och höger pekfinger på bokstaven "p". Ansåg försöksdeltagarna att det var ett negativt ord skulle de trycka på "e" och om det var ett positivt ord på "p".

Därefter ombads försöksdeltagarna att utföra berättelsekomplettingsuppgiften (*Story Completion Task*) och gavs då instruktionen att vi var intresserade av att se hur olika personer skapar berättelser. Försöksdeltagarna fick även reda på att tre av berättelserna handlade om barn medan de andra tre handlade om vuxna. Vidare blev försöksdeltagarna informerade om att uppgiften var att försöka skapa en berättelse, vars längd hade blivit cirka en sida lång om den hade skrivits ner, utifrån de tre kolumner med ord och den tillhörande titeln. Försöksdeltagarna gavs information om att orden bör ses som en struktur för en historia. Efter samtliga tester informerades försöksdeltagarna mer specifikt om studiens innehåll och syfte och eventuella frågor besvarades. Varje historia bandades, vilket har klara fördelar i jämförelse med att försöksdeltagarna istället skulle ha skrivit ner sina berättelser. Med anledning av att vi i skrivandet har en annan möjlighet att bearbeta berättelsen och på så sätt mer påtagligt kunna påverka resultatet i jämförelse med vad det verbala språket varken nödvändigtvis behöver eller kräver, samt att det muntliga talet inte differentierar deltagarna gällande individuella skriftliga skillnader, valde vi att arbeta med inspelat material. Dessa berättelser transkriberades sedan och de fyra anknytnings- samt omvårdnadsrelaterade berättelserna (*Bebisens Morgon*, *Hos Doktorn*, *Saras Olycka* samt *Frida och Jannes Campingtur*) kodades enligt Waters 7-poängs skala (Waters & Rodrigues, 2008).

Resultat

Då *Story Completion Task* uppvisade en hög intern konsistens mätt med Cronbachs alpha, mellan de två berättelserna som fokuserade på vuxenrelationer ($\alpha = .72$) och de två som fokuserade på relationen mellan förälder och barn ($\alpha = .85$) så slog vi samman dessa till två grupper, en omvårdnadsrelaterad (*Bebisens Morgon* och *Hos Doktorn*) samt en anknytningsrelaterad (*Saras Olycka* och *Frida och Jannes Campingtur*). Dessa två nya variabler fick ett medelvärde för försöksdeltagarens två tillhörande berättelser. Även den interna konsistensen, mätt med Cronbachs alpha, mellan samtliga fyra berättelser blev hög ($\alpha = .88$) och därför gjordes även en variabel med medelvärdet på dessa fyra berättelser poäng. Tabell 2 visar resultat på *Story Completion Task*. Sammanlagt får kvinnor lite högre poäng än vad män får. Ett oberoende T-test gjordes för att testa skillnader i kön avseende poäng på *Story Completion Task* för anknytnings- samt omvårdnadsrelaterade berättelser. Detta resultat visade på en signifikant effekt,

$t(61.12) = 2.17$, $p < .05$ för de omvårdnadsrelaterade berättelserna, dock uppvisades ingen signifikant effekt avseende berättelserna för anknytning.

Generellt sett så ligger båda könen relativt lågt i poäng då 4 poäng eller mer ska tolkas som indikation att det finns ett ”trygg-bas” skript. I denna studie har 20 (26 %) av 78 försöksdeltagare >4 poäng på de omvårdnadsrelaterade berättelserna och 14 (18 %) har >4 poäng på de anknytningsrelaterade berättelserna. Fokuserar vi istället på försöksdeltagarnas medelvärde på samtliga fyra omvårdnads och anknytningsrelaterade berättelserna har 14 (18 %) av försöksdeltagarna >4 poäng, 10 (21 %) av kvinnorna (N=48) samt 3 (10 %) av männen (N=30) har >4 poäng.

Detta kan ställas i jämförelse med fördelningen av trygghet på över 800 män och kvinnor mätt med AAI. Denna studie visade att 58 % av kvinnorna samt 62 % av männen klassificerades som trygga medan 42 % av kvinnorna klassificerades som otrygga (24 % undvikande och 18 % upptagna), bland männen klassificerades 38 % som otrygga (22 % undvikande och 16 % upptagna) (Van IJzendoorn & Bakermans-Kranenburg, 1996).

Tabell 2

Resultatskillnad mellan män och kvinnors poäng i Story Completion Task samt deras totala poäng tillsammans.

Variabler	Män (N=30)		Kvinnor (N=48)		Totalt (N=78)	
	M	SD	M	SD	M	SD
Samtliga berättelser	2.84	1.06	3.27	1.18	3.1	1.15
Anknytningsrelaterade berättelser	2.98	0.95	3.20	1.21	3.11	1.11
Omvårdnadsrelaterade berättelser	2.7	1.3	3.35	1.28	3.1	1.32

Vidare analys visade en stark korrelation mellan de omvårdnadsrelaterade och de anknytningsrelaterade berättelserna ($r(78) = .77$, $p < .01$, $r^2 = .59$). Detta innebär att där fanns ett starkt samband mellan hur väl försöksdeltagarnas berättelser följer ett ”trygg-bas” skript när det gäller de anknytningsrelaterade respektive de omvårdnadsrelaterade berättelserna. Vi utförde även korrelationer mellan den omvårdnads- respektive den anknytningsrelaterade berättelsegruppen och samtliga bakgrundsvariabler, men resultaten uppvisade bortsett från kön inga signifikanta korrelationer.

Då även de omvårdnads- respektive anknytningsrelaterade ordkombinationerna i *Reaction Time Test* hade en hög intern konsistens sinsemellan, mätt med Cronbachs alpha, slogs dessa ihop för varje försöksdeltagare. Vi sammanfattade då reaktionstiderna för de 140 ordkombinationerna till 12 medelvärden av de ordkombinationer som ingick i experimentet, 6 för varje del (reaktionstid för namngivning respektive bedömning av positiva ord, negativa ord, i anknytnings, omvårdnads eller neutralt sammanhang 2x2x3). Resultatet för försöksdeltagarnas reaktionstid kan ses i Tabell 3. De fyra anknytningsrelaterade variablerna var högt korrelerade med varandra ($\alpha = .91$), samma gäller för de fyra omvårdnadsrelaterade ($\alpha = .78$ för män och $\alpha = .87$ för kvinnor) och de fyra neutrala ($\alpha = .66$).

Tabell 3

Resultatskillnad mellan män och kvinnors reaktionstid, mätt i ms, samt det sammanlagda resultatet i Reaction Time test.

Variabler	Män (N=30)		Kvinnor (N=48)		Totalt (N=78)	
	M	SD	M	SD	M	SD
Anknytning – Bedömning (Positiv)	914	212	926	350	921	303
Anknytning – Namngivning (Positiv)	668	209	703	240	689	228
Omvårdnad – Bedömning (Positiv)	948	258	927	345	935	313
Omvårdnad – Namngivning (Positiv)	668	230	702	249	689	241
Anknytning – Bedömning (Negativ)	1130	318	1101	465	1112	413
Anknytning – Namngivning (Negativ)	676	229	723	269	705	254
Omvårdnad – Bedömning (Negativ)	1251	594	1096	601	1155	599
Omvårdnad – Namngivning (Negativ)	723	221	732	318	728	283

Då dessa grupperingar var gjorda jämfördes därefter reaktionstider till positiva och negativa ord, vilket visade en signifikant skillnad mellan reaktionstiden på positiva respektive negativa ord för anknytningsrelaterade bedömningsord och för omvårdnadsrelaterade namngivnings- och bedömningsord (Tabell 4).

Tabell 4

Parjämförelser mellan positiva och negativa ord i Reaction Time Test utfört med paired samples T-test.

Parjämförelser	M	SD	t	p
Anknytning Namngivning	15.76	83.43	1.67	0.10
Anknytning Bedömning	191.04	246.14	6.86	0.00
Omvårdnad Namngivning	39.41	144.49	2.41	0.02
Omvårdnad Bedömning	220.1	430.66	4.51	0.00

För att vidare kunna testa huruvida det fanns ett samband mellan försöksdeltagarnas reaktionstid på anknytnings- respektive omvårdnadsrelaterade ordkombinationer så slog vi samman våra nu åtta anknytnings- och omvårdnadsrelaterade grupper till fyra, genom att beräkna en skillnad på reaktionstiden mellan de negativa respektive de positiva orden. Exempelvis så gjorde vi en ny variabel baserat på skillnaden vi fick mellan de två (positiva och negativa) omvårdnadsrelaterade måtten med bedömningsord, genom att subtrahera den negativa reaktionstiden från den positiva. Med dessa nya variabler utfördes en korrelationsanalys mellan reaktionstider till stimuli i anknytnings- respektive omvårdnadsrelaterade sammanhang som visade på en signifikant positiv korrelation ($r(78) = .57$, $p < .01$, $r^2 = .33$). Detta visar att de försöksdeltagare som registrerades för längre reaktionstider vid negativa ord jämfört med positiva ord vid de anknytningsrelaterade ordkombinationerna uppvisade även en stark tendens till längre reaktionstider vid de omvårdnadsrelaterade ordkombinationerna i andra delen av experimentet (bedömning av ord). Inget samband

hittades för reaktionstiderna till ord vid anknytnings- respektive omvårdnadssammanhang i experimentets första del (namngivning av ord).

Ett positivt samband förväntades mellan försöksdeltagarnas reaktionstider på det datoriserade testet (de negativa orden) och poängen på deras berättelser. Därför utfördes en korrelation mellan trygg-bas närvaro i berättelserna (se Tabell 2) och reaktionstiden på de negativa orden (se Tabell 3). För att ta hänsyn till varje individs individuella reaktionsmönster vid reaktionstidstestet så användes de positiva orden som en kontrollerad tredje variabel i en partiell korrelation. Denna korrelation visade en svag men signifikant negativ korrelation mellan reaktionstiden för de negativa orden i omvårdnadssammanhang och ”trygg-bas” poängen på de anknytningsrelaterade berättelserna. Det fanns även en svag men signifikant negativ korrelation mellan reaktionstiden för omvårdnadsrelaterade negativa bedömningsord och omvårdnadsrelaterade berättelser (Tabell 5). Denna korrelation tyder på att ju högre poäng berättelserna har fått desto kortare reaktionstid har behövts vid de negativa orden. Vi valde i denna analys att beräkna sambandet mellan separata reaktionstider för negativa ord och berättelsepoängen med reaktionstider för positiva ord som kontroll i en partiell korrelation, istället för reaktionstidsskillnaden mellan positiva och negativa ord i en vanlig korrelation med berättelsepoängen. Detta val gjordes då den senare varianten hade ökat risken för en felaktig representation av variansen i datan.

Tabell 5

Pearson korrelation mellan poäng på berättelserna och reaktionstiden på de negativa orden, de positiva orden i reaktionstidstestet har använts som kontrollerande variabel.

Berättelser	Negativa ord i reaktionstidstestet			
	Anknytning		Omvårdnad	
	Namngivning	Bedömning	Namngivning	Bedömning
Anknytning	- 0.05	- 0.19**	- 0.28*	- 0.26*
Omvårdnad	- 0.09	- 0.13	- 0.17***	- 0.22*

* $p < .05$ (two-tailed); ** $p < .1$ (two-tailed); *** $p < .15$ (two-tailed)

Slutligen gjordes även partiella korrelationer mellan försöksdeltagarnas bakgrundsvariabler och de negativa ordkombinationerna med de positiva som en tredje kontrollerad variabel men resultaten uppvisade ingen signifikans i någon utav de korrelationer som utfördes. Samtliga statistiska beräkningar gjordes i SPSS version 1.2.

Diskussion

Syftet med denna studie var att undersöka sambandet mellan omedvetna strukturer avseende trygghet i relation till anknytning och omvårdnad, genom två mätinstrument i form av *Reaction Time Test* samt genom *Story Completion Task*. Genom *Story Completion Task* avsåg vi (1) mäta individers inställning avseende anknytning till andra vuxna samt (2) kunna gradera inställningen i relation till omvårdnad gentemot det egna barnet. (3) Även genom *Reaction Time Test* avsågs individens omvårdnadsinställning till det egna barnet mätas samt (4) individers olika anknytningsstilar till de egna föräldrarna. Vi avsåg även finna ett samband mellan individers anknytningsinställning i

relation till andra vuxna, mätt med *Story Completion Task*, mellan den omvårdnadsstil de förser det egna barnet med, mätt med *Story Completion Task* och *Reaction Time Test* samt mellan individens anknytning till de egna föräldrarna, mätt med *Reaction Time Test*. Vårt antagande var att icke-kongruenta negativa påståenden skulle skapa längre reaktionstid i *Reaction Time Testet* hos försöksdeltagarna, samt att dessa skulle uppvisa tillgång till ett ”trygg-bas” skript i form av ett högre totalt poäng i *Story Completion Task*, såväl för anknytning som för omvårdnad. Dock uppvisade det omvårdnads- samt anknytningsrelaterade resultatet ett svagt negativt samband mellan de två testerna, eftersom ju högre poäng försöksdeltagarna tilldelades vid *Story Completion Task*, desto kortare reaktionstid uppmättes vid bedömningen av de negativa påståendena i *Reaction Time Test*, och på samma sätt att låga poäng på *Story Completion Task* var relaterade till en längre reaktionstid i *Reaction Time Test*.

En anledning till detta något oväntade resultat i reaktionstidstestet kan tänkas vara att en idealisering utav föräldra-barn samt vuxen-förälder relationen skett, vilket går i linje med tidigare forskning inom området där studier gjorts med andra typer utav primingmetoder (Maier, et al., 2005; Maier, M. A., Bernier, A., Atkinson, L., Cocoran, D., in press). Otrygga individers inre arbetsmodeller påverkar i hög grad motivationen att undantrycka negativa tankar om vårdnadsgivarnas otillgänglighet. Denna defensiva automatiska process kan tänkas vara så pass stark att den omöjliggör de aktiveringseffekter vi genom primingmetoden vill framkalla (Maier et al., 2005). Detta i enighet med Bowlbys teorier om att de inre arbetsmodellerna inte bara är en representation av interaktionen med de primära vårdnadsfigurerna, utan att denna interaktion även ligger till grund för de modeller som inidviden utarbetar i sitt sätt att relatera till sig själv och till andra (Maier et al., 2004). Individer med otrygg klassifiering i form av en undvikande anknytningsstil tenderar att begränsa, undvika och förneka potentiella negativa anknytningserfarenheter, ha en ökad tendens till att uppvisa idealisering utav sin eller sina primära anknytningsfigur eller anknytningsfigurer samt att de är organiserade på ett sådant sätt att anknytningsystemet förblir deaktiverat (Hesse, 1999). Deaktivering ses av Bowlby (refererad till i George & Solomon, 1999) som en defensiv process, etablerat under de tidiga interaktionserfarenheterna med den nära anknytningsfiguren. Om detta sätt att relatera, organisera och återhämta anknytningserfarenheter ses som ett informationsprocesserande system som hanterar negativa anknytningserfarenheter såsom avvisande, kan en för-medveten påpassning för signaler om ett potentiellt avvisande fungera som en användbar strategi för individer med undvikande anknytning att använda sig utav för att på så sätt hålla sådan information på avstånd från en medveten varseblivning (Maier et al., 2005). En längre reaktionstid vid negativa stimuli som aktiverar anknytningsrepresentationerna i reaktionstidstestet, kan på så sätt föreslås bero på att de individer med undvikande anknytningsstil är mer försiktiga och misstänksamma och att de uppvisar svårigheter att hantera emotionell information.

Det påvisade sambandet mellan höga poäng på omvårdnadsrelaterade berättelser i *Story Completion Task*, samt den kortare reaktionstiden vid ett negativt omvårdnadsrelaterat påstående i *Reaction Time Test*, går isär, då de höga siffrorna i *Story Completion Task* på så sätt skulle representera ett ”trygg-bas” skript, medan den kortare reaktionstiden vid negativt bedömningsord i *Reaction Time Test* istället indikerar att samma individer uppvisar otrygga arbetsmodeller. Förklaringen till detta antas vara vårt antagande om att urvalet försöksdeltagare har bestått utav en majoritet otryggt klassificerade individer, vars resultat påverkat analysen och bedömningen av reaktionstidstestet i

korrelation med *Story Completion Task*. Vi vill föreslå att *Story Completion Task* bör ses som det mest pålitliga mätinstrumentet för att mäta trygghet avseende anknytning och omvårdnad, med stöd från andra studier där *Story Completion Task* föreslås vara en pålitlig indikator på tillgängligheten och användandet av ett ”trygg-bas” script (Vaughn et al., 2006), att det är ett välfungerande mätinstrument för anknytningsrepresentationer (Waters & Waters, 2006), samt att det kan jämföras med andra mätmetoder avseende anknytningsstil, som exempelvis *Adult Attachment Interview* (Fivush, 2006).

Vi har tidigare i detta avsnitt fört ett resonemang där vi diskuterat att förekomsten av en hög andel otrygga individer med en benägenhet till idealisering i vårt urval kan tänkas påverka resultatet på så sätt att den längre reaktionstid vid ett negativt omvårdnads – och anknytningsrelaterat bedömningsord i *Reaction Time Test* som förväntades hos tryggt anknutna individer, istället bestod utav otrygga individer i form utav undvikande anknytningsstil. På så sätt föreslår vi utifrån resultatet att denna majoritet otrygga individer i urvalet antas påverka effekten av korrelationen mellan reaktionstidstestet och *Story Completion Task*. För att få stöd för vårt antagande, skulle vi behöva komplettera studien med en metod som avser kunna klassificera försöksdeltagarna i de olika kategorierna för trygghet (trygg, undvikande, ambivalent och disorganiserad, Hesse, 1999), och på så sätt skulle vi kunna identifiera de individer med otrygg undvikande anknytning som grupp i relation till reaktionstider och poäng i *Story Completion Task*, och få vårt resonemang om orsaken till resultatet testat. Genom att utifrån t.ex. AAI (*Adult Attachment Interview*, George, Kaplan & Main, 1984/1996) kunna klassificera försöksdeltagarna, hade det funnits en möjlighet att korrelera varje specifik kategori med våra två befintliga mätinstrument, vilket vi föreslår ska kunna befästa hypotesen om en positiv korrelation mellan individer med trygg anknytning (klassificerade genom AAI), ett ”trygg-bas” skript i *Story Completion Task* samt en längre reaktionstid vid ett negativt påstående i *Reaction Time Test*, för såväl anknytning som omvårdnad. På samma sätt tror vi att ett samband ska kunna utläsas mellan individer med undvikande anknytning i kombination med låga *Story Completion Task* poäng samt med längre reaktionstider vid ett negativt påstående i *Reaction Time Test*.

Utifrån resultatet gick det även att utläsa en könsskillnad avseende *Story Completion Task*, där kvinnorna generellt tilldelades högre poäng avseende de omvårdnadsrelaterade berättelserna i jämförelse med männen. Detta resultat tyder på att kvinnor i högre utsträckning i jämförelse med män skulle producera trygga berättelser i *Story Completion Task*. En viss evidens går att finna om att män och kvinnor i emotionellt avseende socialiseras olika, och att de på så sätt även hanterar emotioner och emotionella signaler olika (Maier et al., 2005). Detta kan tänkas överensstämma med könsskillnaden i vår studie, på så sätt att kvinnor möjligtvis kan ha lättare för att uttrycka sig emotionellt i anknytningsrelaterade berättelser. Med tanke på antalet försökspersoner i denna studie samt en viss underrepresentation av män anser vi inte att några slutsatser kan dras på dessa grunder. Flera och mer omfattande studier inom området krävs för att kunna dra en sådan eventuell konklusion.

Låg signifikans uppvisades vid flertalet dataanalyser för *Reaction Time Test*. En aspekt som möjligtvis skulle kunna ses som en förklaring till detta var vissa problem med de valda orden. Trots att majoriteten av försöksdeltagarna inte rapporterade om några förståelsesvårigheter, fanns det några bland deltagarna som uppmärksammade orden ”avvärijande” samt ”förebärjande” som svåra att förstå. Ordet ”avvärijande”, ansåg en del deltagare, kunde betyda olika beroende på i vilken situation det användes, t.ex. att föräldern avvärijde en potentiell fara, vilket skulle leda till en positiv bedömning av

ordet. Ordet "förebrående" antyddes vara svårt att veta vad det betydde. Dessa två ord föreslås eventuellt ersättas med två andra negativa ord vid en eventuell replikation utav studien. *Reaction Time Test* uppfattades som långt trots att det totalt varade i ca 18 minuter. Dock anser vi att det inte kunnat påverka resultatet, då en eventuell längre reaktionstid p.g.a. en eventuell trötthet på så sätt skulle speglats i en försening i all respons, oberoende utav neutrala, positiva eller negativa stimuli. Avseende *Story Completion Task* kan kassetinspelningen utav försöksdeltagarnas berättelser föreslås ha kunnat bidra med en viss nervositet hos en del försöksdeltagare, vilket om möjligt fått dem att medvetet producera kortare berättelser för att reducera det obehag som en eventuell inspelning kan ha medfört. Dessa försöksdeltagare kan på så sätt felaktigt ha blivit klassificerade som otrygga, vilket skulle kunna vara en utav förklaringarna till det resultat av låga poäng för "trygg-bas" skripterna som kunde utläsas ur *Story Completion Task*.

En tänkbar förklaring till den uteblivna signifikansnivån i den anknytningsrelaterade korrelationen utav bedömningen av negativa påståenden i *Reaction Time Test* samt anknytningsrelaterade berättelser i *Story Completion Task*, kan vara att vi genom de olika mätinstrumenten aktiverar olika modeller som utvecklats vid olika tidpunkter och som på så sätt kanske inte uppvisar ett helt överensstämmande resultat. Möjligheten finns också att relationen till föräldrarna kan ha förändrats över tid. Enligt Bowlby existerar flertalet olika inre anknytningsrelaterade arbetsmodeller inom en och samma individ som skiljer sig åt avseende automatiseringsgrad, där de tidigast utvecklade modellerna ses som de mest omedvetna och okontrollerade (Maier et al., 2005).

Våra resultat påvisar att antagandet om ett eventuellt övervägande antal av otrygga försöksdeltagare i studien överensstämmer med resultatet i *Story Completion Task*, då en majoritet av våra försöksdeltagare i de anknytningsrelaterade berättelserna samt i de omvårdnadsrelaterade berättelserna inte har tillgång till ett "tryggt-bas" skript att forma sina berättelser kring i *Story Completion Task*, vilket ger en total procentsats på 82 % respektive 74 % för otrygga berättelser i vårt totala urval. Generellt producerades å ena sidan relativt korta och odetaljerade berättelser utan något vidare emotionellt innehåll, å andra sidan längre och mer informationsrika berättelser som dock var inkonsistenta med kriterierna för ett "tryggt bas" skript. Den höga andelen otrygga försöksdeltagare i urvalet är inte överensstämmande med de generella anknytningsklassificeringarna bedömda med AAI där 68 % av individerna antas vara tryggt anknutna och resterande 32 % inneha diverse klassificeringar utav otrygg anknytning (normer ur van IJzendoorn & Bakermans-Kranenburg, 1996). En orsak till det höga antalet otrygga individer föreslås även kunna förklaras utifrån det bekvämlighetsurval som användes vid rekryteringen. Vi kan på så sätt inte uttala oss om huruvida vårt urval kan generaliseras till att gälla för hela populationen.

De låga poäng för såväl anknytningsrelaterade som omvårdnadsrelaterade berättelser i *Story Completion Task* som försöksdeltagarna tilldelades, kan också ha resulterat av kulturellt betingade skillnader i språk. *Story Completion Task* omarbetades till en svensk version, dock gjordes poängbedömningen utifrån den enda befintliga engelska versionen utav Waters 7-poängs skala (Waters & Rodrigues, 2008). Det finns en viss anledning att tro att det engelska talspråket kan ses som ett rikare språk i jämförelse med svenskan, och att det på så sätt antas producera längre berättelser med en ökad chans att innehålla mer väsentligt material som i sin tur genererat högre poäng på bedömningsskalan. De exemplifierade berättelserna i Waters och Rodrigues

kodningsmanual var i alla avseende betydligt mer omfattande än de berättelser våra försöksdeltagare producerade generellt. I relation till det svenska, hypotetiskt mer torftiga språket, hade möjligtvis bedömningsskalan behövts modifieras för att bättre överensstämja med den svenska språkkulturen. Detta skulle kunna tänkas påverka poängbedömning, vilket i sin tur möjligtvis kunnat bidra till en del något högre poäng som bättre matchat fördelningen av otrygga respektive trygga individer. Om gränsen för vad som skulle bedömts vara ett otryggt respektive tryggt skript efter att hänsyn tagits till denna förmodade språkliga skillnad och en bättre överensstämmande manual på så sätt utarbetats, istället bedömts vara exempelvis ”3” (berättelser poängsatta med mindre än ”3” bedöms vara av otrygg karaktär, medan poäng som motsvarar ”3” eller högre ses som berättelser innehållandes ett ”tryggt bas” skript) och inte ”4” som gränsen går vid i den befintliga engelska manualen, så skulle istället 54 % (anknytningsrelaterade berättelser) respektive 64 % (omvårdnadsrelaterade berättelser) av våra försöksdeltagare blivit bedömda ha tillgång till ett ”trygg-bas” skript.

I enighet med Bowlbys teorier om en förväntad generell kontinuitet i anknytningen då den situationella kontexten inte genomgår en större nämnvärd förändring, fann även vi i denna undersökning ett stöd för detta antagande, då en stark korrelation kunde utläsas mellan de anknytnings- respektive omvårdnadsrelaterade kombinationerna gällande bedömningsord i *Reaction Time Test*. Ett antagande baserat på detta resultat är att anknytningen hos vuxna individer uppvisar en kontinuitet över tid. Detta i enighet med tidigare forskning som har visat på en temporär stabilitet hos vuxna individer som testats och sedan jämförts 21 samt 48 månader senare (Vaughn et al., 2006). Resultatet är även överensstämmande med antagandet om att individers IAM i vuxen ålder utan modifiering överförs till den vuxna individens IAM för omvårdnad, vilka sedan automatiskt ligger till grund för det omvårdnadsbeteendet föräldern förser sitt barn med (Bell & Richards, 2000), samt med Sroufes tankar om motståndskraftigheten till förändring avseende IAM ökar ju äldre individen blir (Sroufe, 2005). Även Fivush (2006) påvisar i sin studie att maternala ”trygg bas” skript är stabila över tid. Den signifikanta korrelation som visade på ett starkt samband mellan de omvårdnads- respektive anknytningsrelaterade berättelser i *Story Completion Task*, beror förslagsvis på att dessa ”trygg-bas” skript är formade utifrån samma tidiga ”trygg bas” support och anknytningserfarenheter vilka på så sätt utgör samma anknytnings- samt omvårdnadsbeteende, tolkningar och förväntningar i en situation där dessa skript aktiveras.

Sammanfattningsvis fann vi i vår undersökning avseende individers mindre medvetna anknytnings- samt omvårdnadsrepresentationer ett svagt samband mellan de ”trygg-bas” skript försöksdeltagarna uppvisade i såväl anknytnings- samt omvårdnadssammanhang i *Story Completion Task* (d.v.s. såväl i relationen till andra vuxna som i relationen till det egna barnet) och de reaktionstider som uppmättes i reaktionstidstestet. Dessa resultat var vid en partiell korrelation utav svag negativ karaktär, vilket innebär att högre poäng vid *Story Completion Task* var förknippade med längre reaktionstider i reaktionstidstestet vid bedömningen av negativa anknytningsrelaterade ord, ett resultat som inte var överensstämmande med vår hypotes. Detta kan dock indikera att otrygga individer uppvisar en tendens till försiktighet med allt emotionellt innehåll. Individer med undvikande anknytningsstil använder oftare en strategi där de försöker att inte känna sig vid smärtan och hindra att uttrycka de negativa känslorna, detta då de lärt sig att bara lita på sig själv för att minska konflikten med avvisande och okänsliga anknytningsfigurer. En ambivalent

individ visar istället en överdriven medvetenhet och uttrycker mer negativa känslor, detta då de har lärt sig en strategi för att upprätthålla uppmärksamheten från inkonsekventa anknytningsfigurer (Feeney, 1999). Studiens resultat bör därför kompletteras med en mätmetod som specifikt klassificerar individers anknytningsstil för att på så sätt kunna sortera ut hur olika sorts otrygga individer (undvikande jämfört med ambivalenta) möjligen reagerar till anknytningsrelaterade emotionella stimuli. Vi fann även en stark korrelation avseende de ”trygg-bas” skript försöksdeltagarna uppvisade för såväl anknytning som omvårdnad i *Story Completion Task*. Gällande anknytning tyder *Reaction Time Test* resultat på en viss stabilitet över tid för dessa interna arbetsmodeller. Resultatet uppvisade även en signifikant könsaspekt, där kvinnor generellt producerade berättelser innehållandes högre poäng i *Story Completion Task* för såväl anknytning som omvårdnad, i jämförelse med män.

Tack till

Ett stort tack till alla mammor och pappor samt personal vid Föräldrakooperativet Vintergatan, Björkets Förskola samt Lekholmens Förskola i Kristianstad, anställda vid Carema Närvård i Simrishamn, personal vid Bio Medicinskt Centrum vid Lunds Universitet samt vänner och bekanta för Ert deltagande i denna undersökning. Ett varmt tack vill vi även särskilt rikta till Elia Psouni för Ditt engagemang och Din kompetenta vägledning.

Referenser

- Bell, D. C., & Richard, A. J. (2000). Caregiving: The Forgotten Element in Attachment. *Psychological Inquiry, 11*, 2, 69-83.
- Belsky, J. (1999). Interactional and Contextual Determinants of Attachment Security. In J. Cassidy, & P. R. Shaver, *Handbook of Attachment: Theory, Research, and Clinical Applications*. (ss. 249-264). New York: The Guilford Press.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss. Vol. 1: Attachment*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss. Vol. 2: Separation*. New York: Basic Books.
- Bretherton, I. (2005). In Pursuit of the Internal Working Model Construct and Its Relevance to Attachment Relationships. In K. E. Grossmann, K. Grossmann, & E. Waters, *Attachment from Infancy to Adulthood: The major longitudinal studies*. (ss. 13-47). New York: The Guilford Press.
- Bretherton, I., & Munholland, K. A. (1999). Internal Working Models in Attachment Relationships: A Construct Revisited. In J. Cassidy, & P. R. Shaver, *Handbook of Attachment: Theory, Research, and Clinical Applications*. (ss. 89-114). New York: The Guilford Press.
- Crowell, J., & Waters, E. (2005). Attachment Representations, Secure-Base Behavior, and the Evolution of Adult Relationships. In K. E. Grossmann, K. Grossmann, & E. Waters, *Attachment from Infancy to Adulthood: The major longitudinal studies*. (ss. 223-244). New York: The Guilford Press.
- Feeney, J. A. (1999). Adult Romantic Attachment and Couple Relationships. In J. Cassidy, & P. R. Shaver, *Handbook of Attachment: Theory, Research, and Clinical Applications*. (ss. 355-377). New York: The Guilford Press.

- Fivush, R. (2006). Scripting attachment: Generalized event representations and internal working models. *Attachment & Human Development*, 8, 3, 283-289. September
- George, C., Kaplan, N. & Main, M. (1984/1996). Adult Attachment Interview (3rd edition). Unpublished manuscript, University of California at Berkeley.
- George, C., & Solomon, J. (1999). The Development of Caregiving: A Comparison of Attachment Theory and Psychoanalytic Approaches to Mothering. *Psychoanalytic Inquiry*, 19, 4, 618-646.
- Gloger-Tippelt, G., Gomille, B., Koenig, L., & Vetter, J. (2002). Attachment representations in 6-years-old: Related longitudinally to the quality of attachment in infancy and mother's attachment representations. *Attachment & Human Development*, 4, 3, 318-339. December.
- Hesse, E. (1999). The Adult Attachment Interview: Historical and Current Perspectives. In J. Cassidy, & P. R. Shaver, *Handbook of Attachment: Theory, Research, and Clinical Applications*. (ss. 392-433). New York: The Guilford Press.
- Maier, M. A., Bernier, A., Atkinson, L., Cocoran, D. (2008). Investigating Associative Structures: Experimental Procedures in Attachment Research, in press
- Maier, M. A., Bernier, A., Pekrun, R., Zimmermann, P., & Grossmann, K. E. (2004). Attachment working models as unconscious structures: An experimental test. *International Journal of Behavioral Development*, 28, 2, 180-189. March
- Maier, M. A., Bernier, A., Pekrun, R., Zimmermann, P., Strasser, K., & Grossmann, K. E. (2005). Attachment state of mind and perceptual processing of emotional stimuli. *Attachment & Human Development*, 7, 1, 67-81, March.
- Sroufe, A. L. (2005). Attachment and development: A prospective, longitudinal study from birth to adulthood. *Attachment & Human development*, 7, 4, 349-367, December.
- Van IJzendoorn, M., & Bakermans-Kranenburg, M. (1996). Attachment Representations in Mothers, Fathers, Adolescents, and Clinical Groups: A Meta-Analytic Search for Normative Data. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 64, 1, 8-21, February.
- Vaughn, B. E., Verissimo, M., Coppola, G., Bost, K. K., Shin, N., McBride, B., Krysik, L., Korth, B. (2006). Maternal attachment script representations: Longitudinal stability and associations with stylistic features of maternal narratives. *Attachment & Human Development*, 8, 3, 199-208. September.
- Waters, H. S. (1981). Organizational strategies in memory for prose: A developmental analysis. *Journal of Experimental Child Psychology*, 32, 2, 223-246. October.
- Waters, H. S. & Hou, F. (1987). Children's production and recall of narrative passages. *Journal of Experimental Child Psychology*, 44, 3, 348-363. December.
- Waters, H. S., & Waters, E. (2006). The attachment working models concept: Among other things, we build script-like representations of secure base experiences. *Attachment & Human Development*, 8, 3, 185-197. September
- Waters, H. S. & Rodrigues, L. M. (2008). Narrative Assessment of Adult Attachment Representations: The Scoring of Secure Base Script Content. Unpublished manuscript, State University of New York at Stony Brook.
- Weinfeld, N. S., Whaley, G. J., & Egeland, B. (2004). Continuity, discontinuity and coherence in attachment from infancy to late adolescence: Sequelae of organization and disorganization. *Attachment & Human Development*, 6, 1, 73-97. March.